
ПРОГЛААС

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий”

кн. 1, 2009 (год. XVIII), ISSN 0861-7902

ЛИНГВИСТИЧЕН СБОРНИК В ЧЕСТ НА ПРОФ. ДИМИТЪР ЧИЗМАРОВ

Стилистика и лингвистика. Сборник изследвания, посветени на професор доктор Димитър Чизмаров. В. Търново: Унив. изд. “Св. св. Кирил и Методий”, 2009, 266 с.

За да отдаде заслужена почит към делото на проф. Димитър Чизмаров, Великотърновският университет “Св. св. Кирил и Методий” издаде сборника “Стилистика и лингвистика”. Сборникът, съставен по случай 85 години от рождението и 20 години от кончината на проф. Чизмаров, излезе от печат в началото на 2009 година. Особено важно е да отбележим, че това е вторият сборник, който университетът във Велико Търново издава в чест на Димитър Чизмаров. Факт, свидетелстващ за дълбокото уважение и преклонение пред делото на учения, на учителя Димитър Чизмаров.

Димитър Чизмаров е дългогодишен преподавател в Катедрата по българско езикознание (правоприемник на която е Катедрата по съвременен български език) при Филологическия факултет на Великотърновския университет, основател на дисциплините практическа граматика и стилистика в университета, автор на редица изследвания в областта на българската книжовно-разговорна реч.

В сборника участват с научни статии двадесет и трима автори. Сред тях са имената не само на учени, които са имали възможността да бъдат негови студенти, колеги или приятели, но и на по-млади изследвачи, занимаващи се с проблемите на българския език, които са се запознали с изследванията на учения Димитър Чизмаров. Тук са имената на преподавателите от университета във Велико Търново, но и на колеги от Пловдивския университет “Паисий Хилендарски”, от Софийския университет “Климент Охридски”, от Института за български език, преподаватели от Нов български университет.

Правейки опит да представим с няколко думи излезлия от печат сборник, задължително трябва да подчертаем, че силно въздействие върху читателя оказват встъпителните думи на проф. Стоян Буров и изпълненото с искрена благодарност представяне (“На учителя – с признателност”), направено от Рашка Йосифова – дългогодишна негова асистентка. И двамата, макар и по различен начин и в различен обем, успяват да разкрият различни шрихи, които допринасят за по-пълното представяне на големия български учен. Но и в предговора от проф. Буров, и в интимно-личното откровение от Рашка Йосифова се обръща внимание на чувството за отговорност, на преподавателската принципност, на човечността и отзивчивостта, присъщи на проф. Чизмаров. На тънкото чувство за хумор, породило нетрадиционната за подобен тип текст идея в края на топлите думи на неговата асистентка да бъде поместен и шаржът на Димитър Чизмаров, автор на който е историкът на българския език проф. Иван Харалампиев.

Научната проблематика, представена в сборника, е твърде разнообразна. Напълно естествено обаче преобладават материалите, в които предмет на изследване са проблеми в сферата на българската стилистика. Това са статиите на Христина Станева (“Към проблема за стилистичното обучение и речевата култура в трудовете на проф. Димитър Чизмаров”); на Вера Маровска (“Стил и видове стилистика”); на Любка Стоичкова (“Някои закономерности в оценъчната дейност на автора повествовател в ретроспективен текст”); на Ваня Кръстанова (“Езикови маркери на научноучебния стил”); на Антон Гецов (“Цитатът в българската популярна преса – начин за (зло) употреба”); на Стефан Гърдев (“Тоталният нов стил – more than jewelry: любов, обвита в шоколад”); на Вергиния Колева (“Да си поприкажем сърцеоткровено – комуникативни състояния на героите от повестта “Чичовци” на Иван Вазов”).

Както беше посочено, научните търсения на проф. Чизмаров, обхващат не само пространството на стилистичната проблематика, но включват и задълбочени наблюдения и изследвания в сферата на българската книжовно-разговорна реч. Съвсем закономерно сред материалите, имащи за свой предмет различни аспекти на противопоставянето книжовно:разговорно, се откроява материалът на Рашка Йосифова (“Устната книжовна норма при членуваните имена от мъжки род в единствено число”), в който авторката прави ценни наблюдения в тази насока. Със свои статии в тази област в сборника участват още: Красимира Алексова (“Между правилното и неправилното, книжовното и диалектното, източното и западното, столичното и провинциалното в Софийския макросоциум”) и Цветана Карастойчева (“Още за сино-

нимията в сленга”). Освен че са пряко свързани с научните интереси на проф. Чизмаров, тези публикации отразяват вижданията и становището на авторите по важни и наболели въпроси, свързани с различни аспекти на съотношението книжовно: разговорно.

Своеобразен реверанс към ярката преподавателска дейност на Димитър Чизмаров е текстът с методическа насоченост на Димка Димитрова (“Изучаване на сложните прилагателни имена в уроците по български език”) с указания за работата на учителя в часовете, отделени за изучаване на този вид прилагателни имена.

Статиите на Милена Велева (“Структурни типове на родово вариране при съществителните имена в българския език”); на Теодора Куртева (“За прякото и преносното значение като фактори на полисемията на префигирания глагол”); на Цветомира Венкова (“Неизразено допълнение с обобщено лична референция в българския език”); на Пенка Радева (“Квазиизреченията в съвременния български език”) представят интересни въпроси, свързани с граматичната система на българския език.

Обликът на сборника се допълва и разнообразява от статиите на Кирил Цанков (“Към речниковата статия на думата **малцинство**”); на Върбан Вътов (“Сърцето като културно-образен подстъп към човека и неговия микрокосмос в българската фразеология”); на Анелия Петкова (“Езикова характеристика на топонимите в южната част на Плевенско”); на Русин Русинов и Стоян Буров (“Из историята на българо-полските връзки и отношения в областта на езикознанието (До края на Втората световна война)”); от езиковата бележка на Тодор Балкански (“Главните букви в летописния разказ на поп Методи Драгинов”).

На въпроси, свързани с историята на българския език, е посветена статията на Мария Ангелова-Атанасова (“Езикът на Цани-Гинчевите повести и унификационните процеси в българския книжовен език в края на XIX век”).

Не остава незабелязан и проблемът, свързан с единството между език, култура и общество, разгледан в статията на Маргарита Симеонова (“Езикът като механизъм, отразяващ транслациите в културата”).

В заключение можем да кажем, че представеният сборник е ценен не само поради задълбочените и разнообразни научни изследвания, намерили място в него, а най-вече, защото той е материалният знак за признателността, благодарността и уважението, които всички ние, надяваме се достойни последователи, изпитваме към учителя Димитър Чизмаров.

Анита Тодоранова